

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Organizarea „Creditului meșesugăresc”

Zilele trecute s'a adoptat, de către comisia muncii a Camerei, proiectul de lege privind înființarea unui Institut Național de credit pentru meseriași.

Din expunerea de motive și din economia generală a proiectului de lege, se desprind principiile de organizare ale noii instituții, modalitățile de funcționare, și mai ales criteriile obiective de distribuție a mijloacelor de credit.

MODUL DE CONSTITUIRE, CAPITALUL, • FUNCȚIONAREA

Din proiectul de lege și din statutul de organizare, atașat proiectului — și care va forma parte integrantă din lege — rezultă următoarele norme de constituire și de funcționare:

„Institutul național de credit al meseriașilor” va funcționa sub forma de societate anonimă, cu scopul de a finanța pe meseriași români.

Capitalul Institutului va fi de 300 milioane lei, fiind format prin aportul statului și subscripția publică.

Sunt autorizate să subscrie, următoarele instituțiuni: a) Banca Națională a României; b) Societatea Națională de Credit Industrial; c) Casa Centrală a asiguraților Sociale și d) cooperativele de meseriași.

Statul va contribui la formarea capitalului social, subscriind la fondare 100.000.000 lei și apoi, începând din anul bugetar 1938—39, câte 50 milioane lei anual, timp de 20 ani.

CUI ȘI CUM SE VOR ACORDA IMPRUMUTURI

Vor beneficia de dreptul de a li se acorda credite, acei meseriași, mici patroni, cari întrebuințează, cel mult zece salariați sau 20 H. P. și cari provin din absolvenții școalelor de arte și meserii, școli profesionale, licee și gimnazii industriale, precum și acei proveniți pe calea uceniciei.

Toate împrumuturile vor fi garantate printr'un gaj asupra uneltelor, mașinelor și materialelor.

Imprumuturile se vor acorda pe termen scurt, pentru producție, 3—12 luni și pe termen lung, pentru investiții, dela 1—5 ani.

Imprumuturile pe termen lung pentru investiții nu se vor acorda decât pe bază de ipotecă.

CONDUCEREA INSTITUTULUI

Conducerea Institutului este încredințată unui consiliu de administrație, compus din 11 membri, desemnați în modul următor:

Păru membri aleși de adunarea generală, un delegat al ministerului muncii, un delegat al Casei Centrale a asiguraților sociale, un delegat al Băncii Naționale a României, un delegat al Creditului Industrial și un delegat al ministerului de cooperatie. Mandatul membrilor va fi de patru ani. Interesele statului vor fi reprezentate, pe lângă instituție, de către un comisar al guvernului, numit prin decret regal de către ministerul de finanțe.

CREDITELE SE VOR ACORDA EXCLUSIV PRIN MIJLOCIREA COOPERATIVELOR

Proiectul de lege prevede că Institutul va face operațiuni numai prin intermediul cooperativei, constituite în conformitate cu legea cooperatiei și formate numai din meseriași.

Cererile de împrumut cerbuesc adresate de meseriași, cooperativei respective și se vor face pe un formular tip, care va surinde arătări cu refe-

Megoldották Angliában az építőipari árrömpölés problémáját és véglegesen letörték a kontárokat

40 szakemberből álló közület dikaturájának vetették alá, hogy ki építhet, mit építhet és hogyan építhet Angliában. — Az egészségügyi minisztérium által kidolgozott szabályzatot egyhangulag elfogadta Anglia építőipara és csak dicsérni tudja, aki áttanulmányozta.

Mit tartalmaz a „bizonyítvány”, amely új alapokra fekteti Anglia egész építőiparát

Irta: CSISZÁR LAJOS

Az angol építőiparosságnak sikerült teljes összefogás révén elérni, ami fölött Budapesten évek óta töprengenek építőiparos kartársaink és amit mi is Ardealban a becsületszavunk lekötésével próbáltunk megoldani:

az angolok letörték a tisztességtelen konkurenciát és közös nevezőre hozták a munkaminőséget.

Nem lehet a jövőben Angliában fércépítéssel agyonkonkurálni a becsületes munkát végző tisztos építőiparost.

Mint a Magyar Építőmesterek Lapjából olvashattuk, a budapesti építőmesterek az egyes építési munkanemeket árelemeztek, az eredményt nyilvánosságra hozták és megvitatták. Sajnos, eredmény nem mutatkozott.

Elmulasztották ugyanis kötelezővé tenni a munkakivitel minőségét.

Tárgu-Mureș-en is hasonlóan jártunk el. Számolunk, szervezkedtünk, árelemezünk hónapokon keresztül. Építész, mérnök, építőmester, kőműves és ácsmester mind benne volt az alakulatban. Egy sikerünk volt is:

kipusztítottuk az ingyen tervezési munkát.

A dolog ment, amíg 10—20—30 ezer leies vállalkozási összegek szerepeltek. Történt azonban, hogy alkalmi társulásunk egyik vezetője a többiek támoga-

tásával egy 650 ezer leies munkához jutott. Erre megszűnt az egész szervezet. De már a megszűnés előtt előfordult, hogy egy-két Olcsó János reklámozta magát a lapokban. A lapok közölték is, hogy az illetők kartellen kívül a régi árakkal dolgoznak, de ez nem sok hasznot hozott nekik.

A budapesti és tárgumureși szervezkedés egy mástól függetlenül működött, de abban megegyeztek mégis, hogy

egyiknek sem volt hatósági támogatása.

A konkurrensok adott szava képezte a kötelék erősségét és súlyát. Itt értünk el jelen cikkünk lényegéhez:

az angol építőipari mozgalom biztosította a maga számára a hatóság támogatását.

Nem is ment ez nehezen, mert Angliában a kész házak építése és áruba bocsátása körül mostanában kialakult hatalmas üzlet valóságilag megalapozta a tulhajtott spekulációnak és a különböző szélhámosságoknak, így államérdek is volt, hogy az anomáliák megszűnjenek.

De lássuk, miben áll az angol építőipar fent jelzett szervezkedése. A National Builder című londoni építészeti folyóirat legutóbbi száma harminchat oldalas mellékletben foglalkozik a kérdéssel. A cikk tartalmát alábbiakban fogom ismertetni.

Sir Kigsley Wood egészségügyi miniszter a melléklet első cikkírója. Kifejti, hogy nemcsak az építő-

rière la suma cerută, scopul împrumutului, averea împrumutatului etc.

In toate cazurile, cooperativele de meseriași, vor răspunde în mod solidar, prin efectul legii, cu împrumutul, de restituirea integrală a sumelor.

Dobânda plătită de meseriași, la împrumuturile de orice fel, contractate la cooperativele respective, nu vor putea depăși 3½ la sută, pe an, peste scontul Băncii Naționale a României.

Amanetul acordat Institutului se consideră constituit prin singurul efect al convențiunii, de la data actului.

Actele de constituire ale amaneturilor se vor transcrie, în registrul special de amanete, ținut la tribunalul județului, unde sunt situate bunurile amanetate, după cererea institutului.

Toate actele încheiate cu Institutul sau în nu-

mele său, au putere de acte autentice, dacă sunt investite cu semnătura Institutului.

FONDUL „ȘCOLILOR INDUSTRIALE” AFECTAT NOII INSTITUȚII

În comisiunea Camerei, a fost o amplă discuție în legătură cu trecerea fondului „Școlilor industriale”, dela ministerul educației naționale, la noua instituție.

Au fost deputați cari au criticat această dispoziție — dar majoritatea membrilor comisiunii a fost de părerea propunătorilor proiectului.

Suntem informați, că în cele din urmă, conducătorii ministerului educației naționale au consimțit la formula de trecere a fondului școlilor industriale la Institutul de credit al meseriașilor, așa cum a și logic.

iparoságnak, hanem magának az építető közönségnek is, tehát az ország egész lakosságának érdeke, hogy az angol építőiparban megingott bizalom rehabilitáltassék. Anglia jogosan büszke arra, — írja a miniszter, — hogy valamennyi ipari terméke tökéletes, hogy egy árunál az, hogy angol gyártmány, az egész világpiacra megbízhatóságot jelképez,

nem tűrhető tehát, hogy az építőiparban meg nem felelő házakat a tisztas iparral visszaélő csalók jóhiszemű építők rovására a vevőkre rásóznak.

Minden baj ellen a legjobb orvosság: a Nemzeti Házépítők Bejegyző Tanácsa

Az említett melléklet második cikke az új intézménynek, a Nemzeti Házépítők Tanácsának részletes ismertetése. Elmondja ez az ismertetés, hogy az új intézményre a kérdésben szereplő valamennyi kényezetőnek, tehát úgy a közönségnek, mint a vállalkozónak és az építőiparosnak egyformán nagy szüksége volt. Különösen a szolid régi cégeket kellett a betolakodó törtétek megbízhatatlansága ellen megvédeni. Ezek közül az új cégek közül számos csak a könnyű pénzharcolással törődött. Ez okozta, hogy

az újonnan épült házak harminc százaléka nem megfelelő Angliában sem a hagyomány, sem a minőség szempontjából.

Már pedig ez nagyon súlyos baj, mert ha csak tíz százalék lenne rossz az újonnan épült házakból, már az is sértene a közérdeket. De nem tíz, hanem harminc százalék, a „jerry building” — a „silány anyagból épült ház”, amivel csak becsapódhatik vevője...

A „jerry building scandal” — „silány anyagokból lakott házak botránya” a nagylapokban is szőnyegre került. Napirenden tartották a kérdést, hogy az eladás alá bocsátott kicicomázott új épületek születte, korhadt faanyaggal, rossz alapozással, hibásan tákoltt szerkezettel épültek és már egy-két évi használat után kiderültek összes hibáik. Az építőipari munkaadók szövetsége végül is kezébe vette a probléma megoldását. Összesen nyolc egyesülettel vette fel az összeköttetést. Ezek az egyesületek a következők: 1. az építésszervelet, 2. az építési mennyiségeket ellenőrző egyesület, 3. az építőipari tudományos kutató intézet, 4. az erdőterületi tudományos kutató laboratórium, 5. a háztulajdonosok szövetsége, 6. a magánmérnökök egyesülete, 7. a városi mérnökök egyesülete, 8. az egészségügyi minisztérium. Végül is a legutóbbi nyújtotta az ideális megoldást.

Az új rendszer lényege, hogy egyedül a nemzeti házépítők bejegyző tanácsába belépett építőipari cégek foglalkozhatnak komoly építéssel és ebbe az intézménybe kontárok, vagy olyanokat, akik magukat rossz építéssel egyetlen egyszer is kompromittálták, nem vesznek be.

Külön cikk foglalkozik a bejegyző tanács rendjével. A bejegyzésnek az a célja, hogy tagul való felvételénél kötelezze magát minden építő, hogy a bejegyző tanács által előírt szabványokat és az építés előírás szerinti kiviteli feltételeket pontosan betartja. A bejegyző tanács tagjait az egészségügyi miniszter nevezi ki, a fentebb felsorolt intézmények delegátusaiból. A tanács a felvétel jogának gyakorlása tekintetében teljesen szuverén.

A bizottság négyeszeres hatáskört élvez: 1. megállapítja az építési szabványok minimumát; 2. azoknak a szakiparosoknak felvétele, akik alávetik magukat a szabványoknak; 3. bizonyítvány kiállítása a felépített építményekről, hogy azok teljesen az első pontban említett szabványok betartása mellett készültek; 4. egy külön intézmény felállítása a harmadik pontban említett bizonyítványok ügyében.

A fent említett négy fontos hatáskört a következőképpen részletezi az angol szaklap mellékletének harmadik cikke: a szabványokat az említett nyolc testületből rekrutált bizottság állítja össze. Az egészségügyi miniszter minden olyan irányzatnak gátat vethet, amely a szabványok által a költségek szaporodását, vagy a minőség gyengülését eredményezhetné.

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatosan levő konkrét adóügyekben is.

Az angol kormány ezt már csak azért sem tűrheti el, mert az ismeretes külön törvény alapján hatalmas segítségben részesíti a lakóházak építését. A miniszter érdekes cikkének az a konklúziója, hogy

a most létesült új intézmény, a Nemzeti Házépítők Bejegyző Tanácsa a teljes megoldást jelent a bonyolult probléma ügyében.

A jövő háza Angliában kivétel nélkül csakis jól épülhetnek, ami a helyes szociális politika nyomatékos bizonyítéka.

A standard építési módzatok a kivitelnél a minimumot írják elő.

Azt jelenti ez, hogy ez az építési mód a lehető legolcsóbb és ugyanakkor a lehető legjobb is a maga olcsósága arányában.

Ami az intézménybe való tagfelvétel módjait és feltételeit illeti, ahnak ügyében a következő hat pont dönt: 1. vannak teljes jogu bejegyzettek és azok he-

Milyen bizonyítvány biztosítja az új angol házak építésbeli niveljét

Az építészeti szaklap egy egész oldalon közli a fent több ízben szereplő bizonyítvány hasonmását. A bizonyítvány szövege a következő:

Peesét. Ez a bizonyítvány igazolja, hogy a ház, mely... fekszik és... bejegyzett házépítő által épült, aki lakik... az egész építés ideje alatt ellenőrzés alatt állott azoknak a szabványoknak a betartása tekintetében, amelyeket a Nemzeti Házépítők Bejegyzett Tanácsa alkotott.

Az építés anyaga és munkája, amennyire az ki deríthető volt, megfelel a Nemzeti Házépítők Bejegyzett Tanácsa által előírt részletes feltételeknek. Ezért a vállalkozó által két évi jótállás vállaltatik adataiban, hogyha az épületen az alatt az idő alatt az előírással ellentétben álló hiányosságok merülnek fel.

Vitás esetekre a jótállási idő alatt felmerülő kérdésekben, amennyiben azt az építető is elfogadta, az alulírott tanács által kinevezendő bíróság dönt.

A Nemzeti Házépítők Tanácsa nevében:

Bizottsági elnök.

Titkár.

Milyen jótállást ír alá az építőiparos?

Az építő jótállási nyilatkozatának alábbi a szövege:

Alulírott... bejegyzett házépítő, lakom... és... bejegyzési számom van, a fentiek szerint felhatalmazom a Nemzeti Házépítők Tanácsát és mint azokat, akik akár tulajdon, bérleti, hasznélvezeti,

lyettesei; 2. azok jegyezhetők be, akik alávetették magukat az előírásoknak; 3. akik megengedik, hogy a tanács tagjai úgy a munka alatt, mint annak befejezése után úgy a maguk, mint az a célra kinevezett szerveik, illetve helyetteseik útján az építést megvizsgálhassák; 4. akik elfogadják a tanács által kiállított bizonyítványok feltételeit; 5. akik biztosítékot nyújtanak az építetőnek, hogy két évi jótállási idő alatt a szabványoknak megfelelően minden hiányt pótolnak; 6. vitás esetekre alávetik magukat választott bíróság, illetve a tanács által kijelölendő bíróság döntésének azzal a feltétellel, hogy ahhoz az építető is hozzájárul.

A bejegyzés jogát csak azok a szakemberek kapják meg, akik igazolni tudják a tanács előtt, hogy szakmai múltjuk folyamán huss kifogástalan házat már építettek.

A bejegyzés érvénye egy évre szól és évente újítandó meg. Aki bármily feltételnek nem vetette alá magát, a következő évben a bejegyzésből kizáratik és nem kaphat bizonyítványt az általa épített építményekről. Aki nincs bejegyezve, nem használhatja a „bejegyzett házépítő” címet.

zalog vagy más természetű jogot szereztek a fentebbi épületre, hogy miután azt én a Nemzeti Házépítők Bejegyző Tanácsának szabványai szerint voltam köteles felépíteni, kártalanítsák magukat voltam kárért, ami akár szerkezeti, akár diszítő vonatkozásban szenvedett hiányokból származik. Érvényes a kártérítési jog két éven belül a jelen bizonyítvány kiállításától számítva az előírt feltételek szerint.

A szabályzat részletesen ismerteti a jótállás lényegét. Az erőszakos használat, elemi események okozta kártérítés kizárásával. A biztosító társasággal szemben való díjfizetés vállalásának kötelezettségét arra az esetre, ha az építő a jótállás tartama alatt csődbe menne, vagy fizetésképtelenné válna.

Bizonyítvány nélkül lakhatást engedély nem szerezhető, a telekkönyvben betáblázott kölcsön keresztül nem vihető.

Kikből áll a központi tanács.

A központi tanács harminctól-nyolcvan tagig állhat. E tagszámon felül legfeljebb három-négy tiszteletbeli elnök és alelnök szerepelhet. Felügyelő ellenőri jelleggel az egészségügyi minisztérium két tagot nevez ki a tanácsba, amelynek a már említett nyolc intézmény delegátusain és az Építő Munkaadók Nemzeti Szövetségének reprezentánsai kívül tagjai még a Birtokközvetítési és Árverezési Intézet egy kiküldöttje, a hatósági orvosok kiküldöttje és az Anglia Vidékét Gondozó és Szépségére Felügyelő Tanács delegáltjai.

A munkakivitel szabályai

Kilenc sűrűn nyomtatott oldalon foglal helyet a mellékletben a 154 pontból álló szabványelőírás. Az első pont azon kezd, hogy az épület helyét meg kell tisztítani a káros növényi gyökerektől és utolsó pontban végzi azon, hogy minden letisztítandó, fényesítendő és az ablakok megtakarítandók, az épület tisztán adandó át.

Az anyagok minőségének megállapításánál az illetékes tudományos intézeteknek részletes előírásaira hivatkoznak, a munkát pontosan körvonalazzák, a vegyítés kivitelezését részletesen ismertetik. Minnek kell az építésben benne lennie, milyen a minimum minőségileg, anyagilag, mely elvégzendő, felhasználandó.

Néhány ilyen utasítást közlök a szabályzatból: A betonkő egy és fél hüvelykes rostán menjen át. Kő helyett lehet kemény tégladarab is, ha tiszta a vakolattól. Földpartok közé 1:8 arányú keverést ír elő (nem súly szerint). A köhöz tiszta homok. Cementes malternél 10 méz után 1 cement. Tiszta cementhabarcs 1:4. Cement és méz minősége feleljen meg a Britt Standard Intézet előírásainak. Téglamunka jól égetett téglával, 2 homok és 1 mézszől enged 4 homok 1 méz arányú keverést. Hézagok tele téglá minden esetben jól áztatandó a kivitel előtt. Üreges fal cementbe rakassék.

A 32-ik pont az üreges falaknál előírja, hogy úgy a belső, mint a külső 4,5 hüvelyk vastag legyen, 2 colli ázales üveggel közötté végig. A külső lehet más anyag, mint a belső. A 2 falréteg horganyozott vasdróttal kötendő össze. Négyzetlábanként 8 csatlós. Ajtó- és ablaknyílás káva mellett minden 12 collban

egy vas. A vaskötésnek kívüli nem szabad látszani. Habarcs ne potyogjon az üregbe, attól tiszta legyen. Az üreg a beton alaptól fel 6 hüvelykre a szigetelő alatt 2 láb magasan finom betonnal megtöltendő. A belső falra ne legyen hatással a külső falat érő időjárás.

A 4 és félcolos falnak is legyen jó alapja. A padló alá 4 hüvelyk vastag beton jöjjön. A beton járdák és padlók a szűkeg szerinti eséssel készítenők. A 9 hüvelyk vastag szerkezeti falak fölött vasbetongyűrű a fedélhez kötve. Kémény a fedelen felül cementbe falazva.

A szigetelés tiszta „Standard bitumen”. Az üreges falakra különösen részletes utasítás írja elő, hogy a külső réteg a beton betéttel nedvét ne kaphasson.

A deszkapadozat alatt egy láb tiszta üreg hagyandó, a vánkossák mérete pontosan előírva, melyek kiugró alapbetonra fekszenek fel. Az üreg szellőzése végett 1 négyzethüvelykes lyukak hagyatnak a lábazati falban minden folyóláb távot 1—1 értve.

A fedél, ácsmunka és asztalosmunka faanyaga, vasalásfalburkolás, menyezetmunka, kovácsmunka, vízvezeték, csatornázás, villany- és egészségügyi berendezés, üvegezés, festések minden részletesen előírva a laikus által is érthető, világos módon. A deszkapadló alatti üregben lévő faanyag gombaelleni védeke creosottal hosszan ismertelve. Kerítésoszlop vasbetonból. Kapu tölgysfa. A betonoszlop vasalása részletesen leírva, stb.

A lordok, baronettek, parlamenti tagok, műszaki tekintélyek és jogi kiválóságok ezvonttlenül a

legelőnyösebben nyilatkoznak az új intézményről.

Egyhangú vélemény, hogy

a hagyományos angol tisztesség és az angol ipar becsületének megvédése testesül meg az új intézményben, amely a jóhiszemű építőt és a tisztességes építőt védi.

Nincs nyilatkozat, amely ne fejezné ki örömét a fölött, hogy ki fognak pusztulni a „jerry builder” „fuser építők” ellenszenves típusai és kivész a „jerry building” a „kontár épület”.

Milyen a jól épített, angol ház?

Bizonyára nagy olvasóközönsége van a laikus közönség soraiból is az angol építőipar szaklapjának, mert a többször említett mellékletben, amelyből jelen cikkem anyagát merítem, megfélelő illusztrációkkal alapos ismertetőt nyújt arról, hogy

milyen a jól épített ház.

Közi ez az ismertetés, hogy az angol házipítés legfőbb elve gyanánt a közönség legtöbbször csak a szerkezeteket és a külsőt képzei, pedig sok ilyen módon megépített ház belseje elhibázott és nem használható ki célszerűen, meg nem is egészséges. Fontos még az ismertetés szerint, hogy a költség se legyen magas, majd így ír: „szívünk rejtett titkai között egy Rolls Royceszerű házat kívánnak a tömegyártású gépkocsi ára ellenében”.

Mi tehát a titka annak, hogy a tömegtermelésű ház is jó legyen? A jó terv.

Az ismertetés írója közli, hogy a Times is foglalkozott a kérdéssel. A nagytekintélyű angol világ-lap elpanaszolta, hogy

az új építésű tömegházak elrontották az angol vidék képét és a terület valószínűleg ki van zso-
rázva az új építések által.

Az utóbbi tíz év folyamán Angliában egymillió ház épült és a házak közel egyharmada „jerry-building” — „szánalmasan összepüfölt” kontármunka.

Jellemző arra, hogy az angol lélek mennyire puritán ma is, az a tény, hogy

a szolid angol építőipar minden nyomás nélkül elvetette magát a fentiekben részletezett szigorú ellenőrzésnek.

Angol szólam a házról:

„amit belül létesítek a házamban, azt a magam részére cselekszem, amit pedig a külsején végzek, azt a szomszédoknak teszem”.

Jól jegyezzük meg ezt a mondást mert nálunk a kritika mindig a külsőről indul ki és így a rossz épület jelzőt gyakran akkor is használják, amikor nem helyén való az állítás.

Az angol cikkíró szerint az a legfontosabb, hogy minél több nap érje a lakás minden helyiségének ablakát.

Legyen tehát minden lakrész jól elhelyezve, különösen a konyha, hogy mint egy gép működése, úgy klappoljon az élet a házban. Amikor ez a probléma már meg van oldva, azután következnek csak a látható részek megoldásai: a külső hatás, a diszek, stb.

Riasztó példák a rossz építkezésekről.

Ugyancsak a laikusra való tekintettel szerepelnek a mellékletben azok a képek, amelyek riasztó példát nyújtják az egyes építésbeli hiányosságok kirívó eseteinek. Rossz alapozás miatt megrepedt fal, a mélyebbre helyezett elszigetelés oldalt engedi fel a neavességet, agyagos habarcs miatt megrepedt vakolat, ajtók fölötti repedés, ajtók hasadása, a padló alatti üregben a vánkorfák gombásodása miatt mint ha kicsiráztak volna a négyzetes fák. Legnagyobb botrányt az az eset idézte elő, amikor az elkorhadt vánkorfák egy alkalommal beszakadtak és a padló alatti 30 cm-es üregbe esett a szoba egész butorzata.

Végezetül még azt említem meg, hogy a fentiekben részletesen ismertetett tanács tagjai között helyet foglal az angol munkásság képviselője is. Nagyon jó van ez így, hiszen az államilag támogatott családiház-építkezések kapcsán éppen az angol munkásság volt az, amelynek a legtöbb kárt okozták az angol építőipar hiénái és szélhámosai. Hány szegény munkáscsaládnak jelentette teljes tönkre menetelét egy-egy ilyen „jerry building”...

Adjá Isten, hogy az angol példa, amelyet a legjobb tudásom szerint igyekeztem hazai kartársaim előtt megvilágítani, szolgáljon javára a mi építőiparunknak is.

Nem törleszthetők bonnal a tavalyi adóhátralékok

A pénzügyminisztérium közlése szerint az állam 1934—35 költségvetési évből származó különféle tartozásait két részletben, készpénzben fogja kifizetni, még pedig felét az idei költségvetési évben, a másik felét pedig az ezután következő évben.

Ennek folytán az állam be fogja hajtani, szintén készpénzben, az összes 1934—1935 évi adóhátralékokat az adózóktól.

Vagyis azok a korábbi hírek, melyek szerint az 1934—1935-ös adóhátralékokat adóbonokkal lehet kiegyenlíteni, téveseknek bizonyultak.

A vásártartás joga az iparkamaráké, — mondották ki Oradea-n

Az oradea-i iparkamara a hálalókereskedelem ellen oglalt állást

Védelmet az adókkal agyonterhelt régi cégek számára!

Az oradea-i iparkamara vasárnap délelőtt Papoudoff Theo elnöke alatt igazgatósági ülést tartott, amelyen Buzea Ieromin főtitkár részletes jelentésben számolt be a kamara háromhavi tevékenységéről. Ezután sor került a hálaló kereskedelem ügyére.

Elhatározta a közgyűlés, hogy

a kamara a jövőben a hálaló igazolványokat nem fogja véleményezni, mert a kereskedelemnek ez a formája már elavult és a hálalás nö-
höz terhekkel küzdő kereskedelem számára káros versenyt jelent.

Kivételt csak oly esetekben hajlandó tenni a kamara, amikor olyan kereskedelmi ágról van szó, amely csupán hálalás útján gyakorolható. (Pl. nyers bőrök összevásárlása, ócskavas, hulladékanyag, stb. összegyűjtése.)

Érdekes, hogy ezzel az állásponttal az oradea-i kamara voltaképpen régi jogszabály alapjait dönti meg. Köztudomású ugyanis, hogy az 1850-ből származó császári nyílt parancs, amely a hálaló kereskedelmet szabályozza, országreszünkben teljes érvényben ma is fennáll.

Nagy vita kezdődött ezután a vásártartási jog kérdése körül. A kamara törvényes alapon ezt a jogot kizárólagosan magának követeli. Ezzel szemben a vásárosok és községek nem akarják átengedni a heti és országos vásároknak jelentékeny jövedelmét. Az igazgató választmány egyhangúlag elhatározta, hogy

az illetékes minisztériumnál követelni fogja a vásárujgy olyértelmű rendezését, miképp vásáro-
rok tartására a jövőben egyedül a kereskedel-

mi és iparkamarák legyenek jogosultak és a jövedelmek is kizárólag a kamarákat illessék meg.

Általános ettziséssel találkozott Bolcas belusi tanácsos javaslata, amely fokozottabb védelmet kér a régi, begyökeresedett ipari és kereskedelmi vállalatok számára. Az indítványozó rámutatott arra, hogy

a régi vállalatokat adókkal és illetékekkel túlterhelik.

A közteherviselésnek ez a nagy arány alansága ezeknek a cégeknek létalapját veszélyezteti. E miatt

szinleges cégtáruházasok szinte napirenden vannak, mivel másként nem tudnak védekezni a felgyűlt közadók ellen.

Azt kéri Bolcas, hogy a kamara törvényhozási uton szerezzen intőzményes védelmet a régi vállalatok részére és ezeket inkább adókedvezményekkel igyekezzék a kormány a nemzetgazdaság számára megmenteni, min sem, hogy a tulajdózatással való-
ságos helyzet elé kerüljenek. Papoudoff elnök örömmel üdvözlöi a javaslatot és kijelenti, hogy annak minden rendelkezésére álló eszközökkel igye-
szik a kormánytól érvényt szerezni.

Buzea főtitkár bejelentette ezután, hogy a behozatali-kontingensek átvizsgálásánál a kamara az igazságosság, méltányosság és a gazdasági tényleges szükségesség elvéért fog az illetékes bizottságnál akcióba lépni. Az igazgatóválasztmány tagjai a főtitkárnak ezt a kijelentését nagy tetszé-
set fogadták. Végül Pacala szenátor helyébe Popa Teodort választották meg az elnöki tanács tagjává.

Iparosoknak minősítették a kosárfonókat.

A 261.777—13 XI. 1936 Dir. Timbrului şi Cifrei de Afaceri sz. rendelet értelmében mindazok a kézművesek, akik vesszőből, sásból, nádból kosarakat, gyékényeket, szőnyegeket, székeket, asztalokat stb. készítenek, kisiparosoknak tekintetnek és mint ilyenek, a forgalmi adóról szóló törvény értelmében nem fizetnek forgalmi adót, amennyiben legfeljebb 5 lóerőnyi géppel, illetve 7 szakmunkással dolgoznak.

GUT WEGGEKOMMEN.

— Diese Frau hat mich ein Vermögen gekostet.
— Und mich mein Verstand!
— Dass Sie aber überall so gut wegkommen!

Egymilliárd leivel akarják növelni az illetékbevételeit.

Az állami költségvetés előkészítő munkálatai most vannak folyamatban és a pénzügyminisztériumban lázas munka folyik, hogy összeállítsák a különböző jövedelmi forrásokat. A tanácskozáskorán felmerült az a terv, hogy nem lehetne emelni a bélyeg forgalmi adó és fogyasztási illeték jövedelmeit. A pénzügyminisztérium tanulmányi bizottsága szerint az illetékeket mintegy egymilliárd leivel lehetne emelni.

ENYHÍTÓ KÖRÜLMENY.

— Azzal van vádolva, hogy a panaszától kic-
sült egy zongorát. Mit tud felhozni a mentésére?
— Egyszer sem látszottam rajta, bíró ur.

1130 lei pénzbüntetés, mert nem vezette a kötelező lisztregisztert.

Még az elmúlt év őszén történt, hogy a helyi pénzügyigazgatóság két ellenőre megjelent Craciun Sándor salonta-i pékmesternél a kötelező regiszterek vezetésének ellenőrzése végett. Állítólag a pékmesternél nagyobb tisztítéklet volt, mint amennyi a regiszterben szerepelt, ennek következtében az esetről jegyzőkönyvet vettek fel.

A földmivelügyi minisztérium melletti működő buzaértékesítő központ a felvett jegyzőkönyv alapján Craciun Sándor salonta-i pékmestert 1130 lei pénzbüntetésre ítélte.

SZIGORU BUNTETES.

— Amint hallom, anyósod abban a pillanatban tett le az utazásról, amikor már fent ült a vonaton.
— Igen.
— Es miért volt ez a büntetés?
— Azt állítja, hogy mosolyogtam a bucsuzásnál.

Élénkség a hazai nyersbőrpiacra.

A nyersbőrpiacra az élénkség tovább tart, úgy belföldön, mint külföldön. A romániai piac teljesen a borszükségre van beállítva és a készárúnak a piacról való felszívása a keresletet csak fokozza. A bucureşti-i és okiráltságbeli börgyarak Oroszország részére adak el néhány vagon kemény árut. Ha ez az árufélesleg a piacon maradt volna, a nyersbőrkereslet is megcsappant volna. Minthogy azonban a gyárak teljes kapacitásukat igyekeznek kihasználni, a nyersbőrvásárlás továbbra is igen élénk.

Jogesetek a kisipar köréből

Követhet-e el munkaadójával szemben is súlyos hibát az alkalmazott, aki harmadik személyeket károsít meg.

A semmitőszék harmadik tagozatának 712/935. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő felperes alkalmazott meghatalmazást kapott, hogy munkaadója szücsüzletében régi szörmeárut vehessen át a munkaadó megrendelőitől. Ezeket a régi árukat az alkalmazott bizományba vette át a megrendelőktől és azoknak az áru értékesítése után köteles volt a vételárral elszámolni. Az alkalmazott ezeket az ügyleteket nem végezte el a köteles kereskedői gondossággal, aminek az lett a következménye, hogy hovatovább mind gyakrabban kinos jelenetek játszódtak le a munkaadó üzletében. Egy ilyen jelenet után a munkaadó arra való hivatkozással, hogy felperes alkalmazott magatartása üzletének és műhelyének érdekeit veszélyezteti, azt azonnali hatállyal elbocsátotta.

Fenti tényállás az elbocsátott alkalmazott keresetéből derül ki, amelyet a munkaadó ellen tízenegy hónapi felmondási idő miatt beadott. Alsófoku bíróságok kötelezték az alperes munkaadót, hogy jogtalan felmondás címén a felmondási időre járó kártérítési összeg fejében 71.214 lei összeget fizessen meg felperes volt alkalmazottjának.

Alperes munkaadó a súlyos ítélet ellen a semmitőszékhez élt felülvizsgálattal. Előadta, hogy a törvényszék helytelenül állapította meg, hogy a felperes alkalmazott részéről nem áll fenn a súlyos hiba jogi fogalma, amint hogy helytelenül állapította meg azt is, hogy a fent említett ügyleteket felperes alkalmazott a saját nevében bonyolította le és ennek következtében az esetlegesen elkövetett szabálytalanságok nem érintik a felperes és alperes között fennálló munkajogi jogviszonyt. Hogy úgy a ténymegállapítások, mint a levont jogi következtetés helytelenek, mert az elkövetett tények az ő üzletkörében, az ő megrendelőivel köttetnek. Amikor alperes munkaadó a külön ügyletek lebonyolítását az ő tulajdonát képező üzlethelyiségben felperes alkalmazottnak megengedte, akkor a felperesnek az ő megrendelőivel szemben tanúsított magatartása reá mint munkaadóra is kihat, miután a megrendelő az alkalmazott magatartását az ő t. i. a munkaadó üzleti hírnevével (renomé) azonosítja. Amikor tehát az alkalmazott a munkaadó által az annak tulajdonát képező üzlethelyiségben kötetendő ügyletekre a számára engedélyezett külön joggal visszaél, habár jogilag saját megbízóival szemben követte el a szabálytalanságokat, a maga tényei által azt a jogviszonyt is súlyosan megsértette, amely közötté és a munkaadó között fennállott. Alkalmazottnak ezek a tényei kétségtelenül kimerítik a súlyos hiba (culpa grava) jogi forgalmát, miért is a munkaadó saját üzlete érdekében kénytelen volt felperes alkalmazottnak üzleti hírnevét, illetve reputációját sérő további ténykedéssal megakadályozni és alkalmazottat elbocsátani.

A semmitőszék megsemmisítette a törvényszék ítéletét, utasítva az alsófoku bíróságot, állapítsa meg, hogy felperes ténykedése tényleg veszélyeztette-e alperes üzleti hírnevét. Amennyiben ez beigazolódik, — mondotta ki a semmitőszéki döntés, — alkalmazza az ügy elbírálásánál a munkaügyi törvény 79-ik szakaszát.

Milyen rangu betegsegélyzői tisztviselők jogosultak büntetési jegyzőkönyvek felvételére.

A prahovai törvényszék harmadik tagozatának 5708/1936. sz. elvi döntvénye.

Alábbiakban egy érdekes társadalombiztosítási büntetés körül kialakult bonyodalomról lesz szó. A társadalombiztosító helyi behajtási főnöke egy kisipari üzemben jegyzőkönyvet vett fel a munkaadó ellen azon a címen, hogy az nem tett eleget a törvény 44-ik szakasza előírásának és nem nyolc napon belül jelentette be alkalmazottait. A jegyzőkönyv ellen az iparos kontesztációval élt, kérve annak megsemmisítését. A törvény 86-ik szakasza értelmében

Az arad-i iparosbál a szezon legnagyobb társadalmi eseménye volt

A múlt szombaton lezajlott Arad-i Iparos Bál valóban legnagyobb eseménye volt eddig az idei bális szezonnak. Arad iparosága megmutatta, hogy amikor az Iparos Otthon mozgalmaról van szó, nemcsak szóval, hanem tettel is támogatja azt. Az arad-i Iparos Kulturház hatalmas és díszes nagytérmet, valamint annak összes többi helyiségét zsúfolásig töltötte meg a nagyszámu színvonalas közönség. Aki Arad-on komoly iparosnak számít, derűs hangulatban, családjával együtt jelen volt az Iparos Otthon és az arad-i iparosság e reprezentatív összejövetelén. Nagyszámban vettek részt a bálban az előkelő polgári társadalom képviselői is, míg a hatóságok részéről Cotioiu Romulus dr. polgármesterrel az élen szintén számosan tisztelték meg megjelenésükkel az arad-i iparosságnak ezt a hagyományosan hangulatos évi bálját.

A bál legfőbb attrakciója a főzőverseny volt, amely valósággal látványosságzámba ment. Huszár nevezett be a versenyre és valóban nehéz szerepe volt a zsűrinek, amikor el kellett döntenie, hogy mely tálakat tüntessen ki. Lovasberényi Árpád tekintélyes arad-i vendég volt a zsűri elnöke, a melynek tagjaiul Rozsnyai Etel, Zombory Gyuláné, Illyés Istvánné és Reinhart Gyula szerepeltek. A kiállított tálak a zsűri tagjainak pontozással történt bírálati aktusa kapcsán csaknem kivétel nélkül versenyképesnek minősítettek. Első díjat Reinhart Gyuláné pompásan díszített harcsakréciójá nyerte, második Reinhart Magda lett izléses táljával, amelyben tokszeletek feküdtek tartármártással körítve. Harmadik Pautu Paun-né lett hideg felvágottakat tartalmazó gyönyörűen díszített táljával, negyedik Kaiser Rudolfné dunántúli körözöttje, míg az ötödik és hatodik helyezést Faggyas Antalné és Stojka Kálmánné érdemelték ki. Szenzációja volt a főzőversenynek és egy komoly szakácsművészeti kiállítás színvonalára emelte azt az arad-i vendéglősök által kiállított számos tál. A zsűri, mivel a vendéglősök versenyen kívül állították ki táltaikat, nem alkalmazott azokkal szemben kritikát, de a Buzogány Márton által beküldött pompás kreációt külön dicséretben részesítette. A vendéglősök közül Caracioni Döme és Caracioni Gheorghe, Auer János, a Dácia étterem, Müller Károly küldöttek még meglepően szép tálakat.

Hatalmas sikere volt a tombolának. Alig múlt

el éjjel, már egyetlen tombolajegy sem volt kapható. És természetesen a legkitünőbb kiszolgálásban részesültek a vendégek az egyes bális sátrakban is, ahol minden kapható volt, ami szem-szájnak ingere.

A büffében Reinhart Gyuláné vezetésével Glück Józsefné, Vazár Jánosné, Stojka Kálmánné szerepeltek. Pénztárosok: Fibinger Izidor, Baranyi Ferenc és Walter József. A cukrászda-sátorban: Baricz Máténé, Kőszeghy Emilné, Nagy Károlyné, Barthel Ernőné és Vasilevits Melánia végezték az előrusítást, a pénzkezelést Uzsoza István, Vazár János és Barthel Ernő. A tombola eladásánál Illyés Istvánné, Martin Éva, Ábrahám Ica, Nagv Duci, Maigart Nusi, Maigart Mili és Málics Bözsike tevékenykedtek, pénztáros Kőszeghy Emil volt. A tombola kiosztásánál Erbeszkern Mancsi, Lázár Irénke és Viktorelli Panni, a pezsgő-sátorban Zombory Gyuláné és Dukász Lajosné. Pénztáros Zombory Gyula. A feketekávé és tormásvírstíli-sátorban Engelhardt Ferencné és özv. Viktorelli Sándorné. A borsátorban Fock Gábor, Bedő László, Marica Máté és Fock László voltak a gazdák, míg a gazdaszonyi tisztséget Kaiser Rudolfné töltötte be. A tea-sátorban, mely egyik legforgalmasabb üzeme volt a bálnak, Braun Samuné, Martini Jánosné, Mizera Józsefné, Bedő Lászlóné és Pepoli Viktorné tevékenykedtek.

A jegypénztárhoz Braun Samu, Halmos Gyula és Holló Frigyes tagokat osztották be pénztárosokul. A fogadóbizottság tagjai: Mizera József, Kaiser Rudolf, Barthel János, Nagy Imre, Kreisz Sándor és Dukász Lajos voltak. A vendégek elhelyezésének nehéz feladatát Nagy Károly, Matekovits László, Stojka Kálmán, Cristea Péter, Krivus János és Baranyi Ferenc végezték. Mint pénztári ellenőrök Mézes Géza, Csatlós István és Mihály László fungáltak. A cigányvajda idén is Engelhardt Ferenc volt, tehetőségen töltve be a hangulatcsinálás nehéz szerepét.

A bál keretében lezajlott ügyességi versenyen Maigart Mili és Maigart Nusi kapták a Pintér és Traa tükörgyár két értékes ajándékát, mint a verseny abszolút győztesei.

A bál beszámolója azzal kell végeznünk, hogy a bál rendezése körül az Iparos Otthon igazgatósága, a hölgybizottság és Herman Róbert titkár idén is értékes és hasznos munkát végeztek.

BORBÉLYNÁL

- Uraságod piros gallért visel?
- Nem, nem. Dehogy.
- Aja! Akkor alighanem elváltam az úttörőt.

Minden hó első vasárnapján taggyűlést tart az arad-i kocsigyártók szindikátusa.

Az Arad-i Kocsigyártó Mesterek Szindikátusa múlt hó 29-én vasárnap tartott rendes évi közgyűlése kimondotta, hogy a szindikátus minden hó első vasárnapján délelőtt 10 órai kezdettel az Arad-i Iparos Otthon emeleti nagytérmetben taggyűlést tart, amelyen a szindikátus valamennyi tagját szívesen látja. Ezek az ülések beszélők meg a szakma ügyeit és kétséget keltő megállapodást az arad-i és vidéki kocsigyártó ipar állásfoglalásai ügyében.

WAS DANN?

„Sie können mir Ihre Tochter ruhig anvertrauen“ sagte der junge Mann, „selbst, wenn mir etwas zustoßen sollte, dann habe ich eben eine hohe Lebensversicherung.“ — „Ja, ja“, meinte die Schwiegermutter, „wenn Ihnen aber dann nichts zustoßte?“

Uj üvegnekem a londoni nemzetközi üvegkongresszuson.

Közelmúltban zajlott le Londonban a nemzetközi üvegkongresszus, amelynek keretében bemutatnak egy csodálatos üveganyagot. Ebbe az anyagba, bár annak üveg mivolta kétségbe nem vonható, szöveget lehet verni és azt teljes biztonsággal meg is tartja. Furható és gyalulható is ez az üveganyag a legnagyobb könnyedséggel. Ezt a tulajdonságot úgy kapta meg az új csodaüveg, hogy annak vegyületében igen nagy számban vannak apró gázbubolygók, a melyek a fenti tulajdonságokat eredményezik.

Ugyanekkor bemutatnak egy másik üveganyagot is, amely kiválóan alkalmas teleszkóp tükrök készítésére. Az új üvegnek másfélszeres súlyosabb mint a vele egyenlő köbtartalmu régi üveganyag.

FŐ A GYORSASÁG

Oreg néni ke szál fel az induló vonatra. Ropant isgatott, mert fiát akarja meglátogatni. Az egyik utas jóindulattal odaszól neki:

- Üljön le, néni. Nézze, van itt hely elég.
- Dehogy is ülök le, lelkem, jaj dehogyis, nagyon sietős dolgom van nekem.

ugyanis csak a társadalombiztosító igazgatója, vagy a kerületi igazgató adhat megbízást büntetési jegyzőkönyvek felvételére, aligazgatóknak, osztályfőnököknek, vagy vezető rangban levő tisztviselőknek és mivel a jelen jegyzőkönyvet alacsonyabb rangú tisztviselő vette fel, azon a címen, hogy annak felvétele a tisztviselő nem volt feljogosítva, a jegyzőkönyv alaki okokból megsemmisítendő.

A munkabíróság, elutasítva a munkaadó kifogását, 500 lei pénzbüntetést szabott ki az ügyben.

A munkaadó felebezéssel élt a kiszabott bírság ellen, mire az ügy a törvényszék elé került, a

mely megállapította, hogy a behajtási osztály főnöke és az ellenőrző személyzet jogosítottak büntetési jegyzőkönyvek felvételére.

A munkaadó bizonyítási eljárás lefolytatását kérte arra vonatkozólag is, hogy munkáit ő ténylegesen bejelentette a betegsegélyzőnél. A törvényszék azonban e kérelmét is elutasította, azzal az indoklással, hogy a kihágás tényét nem a bejelentés teljes elmulasztása, hanem az képezi, hogy az nyolc napon túl és nem nyolc napon belül történt.

A fenti döntés alapján a munkaadóra kirótt 500 leies bírság tehát jogerős lett.

Fokozódik a drágulás

Az Argus című közgazdasági lap kimutatást közöl az utóbbi hónapokban bekövetkezett árdragulásról. A lap megállapítja, hogy a megélhetés ismét jelentősen megdrágult és gazdasági körök véleménye szerint további árdragulás várható. A kimutatás fontosabb számadatai a következőképpen csoportosulnak, ha az 1916 augusztus elsejei árakat 100 egységszámmal vesszük alapul:

Élelmiszer csoport: 1935 december 30-án 3374, tizenegy hónappal később, 1936 november 30-án 3459, ugyancsak 1936 december 30-án pedig 3489. Ez a szám ez év januárjában 3512-re emelkedett. A fontosabb élelmickek árviszonyai a következőképpen alakultak:

A ruházati cikkek csoportjánál az áralakulás a következő (alapszám 100):

1935 dec.	1936 nov.	1936 dec.	1937 jan.
3777	3963	4002	4068

Különböző árucikkek:

3194	3294	3294	2219
3446	3572	3593	3633

Általános középárny:

Tehát az élelmickek 35.12-szer drágábbak, mint 1916-ban voltak, a ruházati cikkek drágulása 40.68-szoros, általában pedig ez év januárjában az élet 36.33-szor drágább, mint 1916-ban volt.

SICHER IST SICHER

„Haben Sie das Buch: „Wie werde ich in einem Jahr Millionär?“

„Jawohl, aber vielleicht kaufen Sie auch gleich das Straßengesetzbuch dazu.“

Uj rend a behozatali engedélyek ügyében.

Az iparügyi minisztérium újból szabályozta a kvótán felüli behozatali engedélyek — szupra kvóták — ügyét. A rendelkezés a következő intézkedéseket tartalmazza:

1. A jövőben a negyedévek első két hónapjában nem engedélyezhető szupra-kvóta s kivétel csak a következő esetek képeznek: a) a nemzetvédelmi érdekű vállalatok behozatali szükségletei; b) ipari vállalatoknál szükséges gépek és gépalkatrészek behozatala olyan esetben, amikor ezt az illető ipari vállalat üzemeltetése szükségessé teszi.

2. A kvóták megállapítására és növelésére vonatkozó kérelmeket az 1936. évi 12.549 számú rendelet értelmében megalakuló bizottság bírálja felül és terjeszti döntés végett a minisztériumhoz.

3. Szupra-kvótákat a negyedévek végén, a felhasználatlan behozatali lehetőségek keretein belül, a második pontban meghatározott feltételekkel bocsátanak ki.

4. Kivétel nélkül minden behozatali kérelem kizárólag a külkereskedelmi hivatal iktatójánál terjeszthető be, a megfelelő előírásoknak betartásával.

5. Jelen rendelkezés végrehajtására a külkereskedelmi hivatal vezérigazgatója nyér megbízást.

Jövő hét szerdáján alakul meg az arad-i férfiszabók bevásárlási szövetkezete.

Az Arad-i Férfiszabómesterek Bevásárlási Szövetkezete folyó hó 17-én szerdán este fél 9 órai kezdettel tartja alakuló közgyűlését az Iparos Otthon emeleti nagytermében. Az alakuló közgyűlésre az előkészítő bizottság a szövetkezet valamennyi tagját és annak részjegyzőit teljes számban való szíves megjelenésre kéri fel.

MATEMATIKUS A VILLAMOSBAN.

A dolog egy bécsi villamosban történt. A leánygimnáziumban éppen vége volt az előadásnak s a villamost majdnem teljesen az iskola növendékei töltötték meg. Egy csoport leány, miután elhelyezkedett, elővette könyveit és füzetét és készülni kezdett másnapra. Egy matematikai problémát próbáltak megoldani. De sehogyse sikerült. Egyszerre csak odalépett hozzájuk a kálauz. Egy pillanatig mosolyogva nézte őket, aztán így szól:

— Ha megengedik, kisasszonyok...

Csak egy pillantást vetett a nehéz problémára, azonnal megtalálta a megoldást és megmagyarázta a csodálkozó leányoknak. Aztán kijelentette:

— Gépészmérnök vagyok. Természetesen munka nélkül...

Hárompontos memorandumot szövegezett az aradi térfiszabók szindikátusa

Az állami taxák leegyszerűsítését, az egészségügyi taxák felfüggesztését és az arad-i betegsegélyező anomáliáinak megszüntetését kívánják.

Kimélje az állam a tömérdek közteher alatt roskadozó kisiparos munkaidejét

Az Arad-i Férfiszabók Szindikátusa, amely egyik legagilisabb szervezete a szindikátus-város iparos mozgalmának, ismét: hallat magáról. Az arad-i szindikátusok szövetsége közelmúltban tartott közgyűlése elé memorandumot terjesztett ez a szindikátus abból a célból, hogy a város egész iparosága nevében ezt az emlékiratot a szindikátusi szövetség illetékes kormánykörökhöz továbbítsa. Alábbiakban közöljük az emlékirat szövegét, amely igen jó összeállításban tartalmazza iparos társadalmunk sérelmeit és kívánságait:

Elérkezvén a számtalan és súlyos előírások tömkelegében az örvény szélére, úgy véljük mi is, ültött: a végső óra, hogy cselekedjünk valamit annak érdekében, hogy az iparos osztály elviselhetetlenné vált sorsán valamit könnyítsünk.

Előszörban fel kell emelnünk szavunkat az utóbbi időben a dolgozó osztályokra kivetett egészségügyi taxák ellen, melyek jelentékeny megterhelést képeznek, lévén a műhelyek bére után 2%-ban megállapítva. Fölösleges volna az egyéb illetékek tömegét felemlíteni, amelyek Damokles kardjaként függenek a kisiparos feje fölött és amelyek utvesztőjében jóformán eligazodni sem képes, így állandóan jelentékeny büntetéseknek van ezáltal kitéve.

Ha van osztályunk számára életbevágóan fontos kérdés, úgy az bizonyára az lehet, hogy a kormány tegye számunkra egyszerűbbé a tuitengővé vált fiskalitást és bürokráciát, — szem előtt tartva azt a tényt, hogy a kisiparos nem rendelkezhet egy ügyvéd képzettségével.

Távol áll tőlünk, hogy bírálat tárgyává legyünk országunk kormányának intézkedéseit, meg lévén győződve arról, hogy ezek csak jóindulatnak lehetnek, azonban napról-napra jobban érezzük, hogy ezen intézkedések végrehajtásában olyan foku szigorúság mutatkozik, amely nem volna helyénvaló a kisipar esetében, amelynek keservesen kell megküzdeni a kenyérgondokkal a nagyipar elnyomó áramlatának forgatagában, mindjobban érezvén azt, hogy lépésről-lépésre szedik ki lába alól a talajt és fosztják meg életlehetőségeitől.

Fen i kérdést szem előtt tartva csupán igazságos elbirálását kérjük ama ténynek, hogy a kisiparos, akarva nem akarva, nem lehet abban a helyzetben, hogy magának egy könyvet tartson, aki vezesse a kötelezővé tett könyveit, aki kiállítsa azt a számtalan kérvényt, kimutatást és beadványt, a melyet maga nem tud elvégezni, nem rendelkezvén egy hivatalnok képzettségével, hogy megfelelően pontosan minden előírásnak.

Áthásva attól a meggyőződéstől, miszerint mi is értékes elemek vagyunk az államnak, amelynek terheiből ki is akarjuk venni a bennünket megillető részt, alázattal kell kérnünk, hogy a hatóságok valamivel több megértéssel és jóakarattal kezeljenek bennünket abban a feltevésben, hogy egyáltalán nem szándékunk kibújni állampolgári köteleseink teljesítése alól, hanem súlyos gazdasági helyzetünk folyamán adjutotunk teljesítő képességünk legvégső határáig és további megterhelést nem bírnunk már el.

Ha egy futó pillantást vetnünk csupán az államlunk fizetendő illetékek és adók tömkelegére és arra a számtalan kimutatásra és beadványra, amelyet az év folyamán, — sőt egy hónap folyamán — a pénzügyi és adminisztratív hatóságok számára be kell adnunk, azt vesszük észre, hogy ez a szám egyenesen kimondva, megdöbbentő, — és ha még tetejébe hozzávesszük a repülőbéllyegtdörvény által újabb kötelezővé tett könyvezetési kötelezettségeit és azokat a súlyos büntetéseket, amelyeknek kiteszünk magunkat az esetben, ha nem vezetjük, vagy legalább nem helyesen vezetjük azokat, bizonyára azt fogjuk észre venni, hogy a kisiparos ki van téve annak, hogy keserves munkájának eredményeként megmaradt sovány jövedelmének jó részét büntetésekre és előre nem látott költségekre kell fordítania.

Ha tekintetbe vesszük továbbá, hogy a havi bér, a műhely fennartása, különféle inasokai taxák, betegsegélyző illetékek, fizetendő munkadíjak,

világítás és fűtés, valamint a mesterség folytatásához szükséges kellékek, isztta jövedelmének nagy részét elnyelik, azt kérdezhetnők végül is, hogy mi marad neki a megélhetésre? Elképzelhetetlen, hogy a kormányhatalom ne látna tisztán, hogy kisiparosnak, akinek kora reggeltől késő estig keményen kell dolgoznia a mindennapi kenyérért, nem marad ideje, hogy napokat ácsorogjon előírt okmányok beszerzése végett: minden egyes alkalommal, amikor érintkezésbe kell lépnie bizonyos adminisztratív hatóságokkal.

Mit kíván tehát fentiekben elpanaszolt kétségbeesett helyzetében az iparos?

1. Kérni akarjuk aláíratás tisztelttel elsősorban az állami adminisztráció egyszerűsítését, valamint azon törvények egyszerűsítését, amelyek különösképpen kisiparosokra vonatkoznak, hogy ne legyünk kénytelenek egész napokat eltölteni minden egyes esetben, amikor egy inast vagy segédet kell beszereznedtünk az inas okmányainak és saját okmányaink beszerzésével, nem beszélve azokról a jelen ékeny költségekről, amelyek a említett beszerzéssel járnak és egy évben tekintélyes összeget képviselnek.

2. Kérjük az egészségügyi taxák felfüggesztését, mert ez igazságosan megterhelést jelent számunkra, tekintve, hogy ez: az illetéket alkalmilag ugyanis megfizeti a kisiparos, amikor kívánja az iparát, valamint minden egyes alkalommal bélyegek formájában kell külön lefektetnie, amikor a városi vagy egészségügyi hatóságoktól valamire szüksége van.

3. Kérjük a betegsegélyzői járulékok, valamint az orvosi kezelésre vonatkozó panaszok orvoslását. Hogy egyebet ne említsünk, csupán városunkban létező egyik sérelemmel akarunk foglalkozni, éspe-dig azon sajnálatos ténnyel, miszerint a betegeknek várótermék hiányában egy fűtetlen folyosón kell várakozniuk. Még ha nem volna teljesen ért-hető és nyilvánvaló, hogy télviz idején az ilyen teteg, akit még esetleg láz is győ.ör esalatt, ha órákat kell várnia egy hideg folyosón, még betegőbb lesz, mint amilyen volt, amikor oda jött, — akkor is tilakoznunk kellene az ilyenfajta anomáliák ellen, mint egy demokratikus és liberális ország polgárainak, amelyben a jobbágyság korára emlékeztető állapotok meg nem engedhetők. Szörény véleményünk szerint a betegek kényelme, akiknek járulékaiból az egész intézmény: fentartják, — legalább olyan jól fűtött váró helyiséget érdemel, mint amilyen jól fűtöttek az igazgatósági szobák, vagy a tisztviselői termek.

Ezzel nem óhajtunk beszélni a többi sérelemről, amelyek az iparos osztályra nehezdednek és súlyosabbá teszik az iparos megélhetését, csupán a legfontosabb panaszokat részleteztük, amelyeknek orvoslása a legelőször volna és reméljük, hogy a szövetség meg fogja találni a helyes és törvényes utat, hogy jajsavunk eljusson az illetékes helyekre.

Az Arad-i Férfiszabók Szindikátusa nevében:

Márton Sándor titkár,

G. Marija elnök.

DIE OFFENSIVE.

„In der Zeitung steht, dass für die nächste Zeit eine chinesische Offensive zu erwarten ist.“

„So? Bei uns hat sie schon eingesetzt.“

„Wieso?“

„Die Marie hat die grosse chinesische Vase im Herrenzimmer zerbrochen.“

KARTEKONY JÓTEKONYSÁG.

Egy koldus az uccsarkon koldul és retentesen köhög. Egy öreg ur megy el előtte és így szól hozzá:

— Barátom, én orvos vagyok. Megadom magának a címetet, jöjjön fel hozzám, majd én kigyógyítom a köhögésből.

A koldus ijedten tiltakozik:

— Még csak az hiányzik. Hisszem abból átok.

Visszaéléseket követett el a munkakönyvek kezelésénél Targumures-en egy munkakamarai tanács tag

A cluj-i munkakamara targu-mures-i fiókjánál a napokban érdekes személyi változás történt: Hirsch Márton, a kamarai fiók vezetőségének egyik szociáldemokrata tagja lemondott állásáról s helyét a pótagként megválasztott Vass József foglalta el.

A változás körülményei igen érdekesek, annál is inkább, mert a munkáskiküldött lemondását vizsgálat előzte meg és az ügyészségen emelt bünvádi feljelentés követte.

Néhány nappal ezelőtt Tg.-Mures-en járt Chirila Victor dr., a cluj-i munkakamara elnöke és a fióknál házi vizsgálatot folytatott. A kamara elnökségéhez ugyanis feljelentés érkezett arról, hogy a tg.-muresi fiók vezetőségének egyik tagja, név szerint Hirsch Márton súlyos visszaéléseket követett el az új munkakönyvek és iparigazolványok kiállításai körül.

A feljelentés alapján Chirila dr. lefolytatta a vizsgálatot, számos tanút hallgatott ki, akik igazolták a munkáskiküldött ellen felhozott vádakat. Chirila elnök a vizsgálat eredményét jegyzőkönyvbe foglalta s annak alapján az iratokat áttette az ügyészségre, megtéve Hirsch Márton ellen a bünvádi feljelentést.

A targu-mures-i iparos- és munkás körökben nagy felháborítást keltett az eset részleteiről a munkakamara fiókjának vezetősége nem adott ki jelentést s éppen ezért a folyamatba tett bünvádi eljárás során derül majd ki, hogy a megvádolt munkakamarai tanács tag mennyiben bűnös az ellene felhozott vádakat illetőleg.

NEUGIERIG.

— Papa, — fragt der kleine Rudi, — kann ein Hund, wenn er schon einmal einen Wurstgestohlen hat, noch Polizeihund werden?

„A tervezet nem komoly, kellemetlen éle van és önkényeskedésre ad alkalmat“.

A Lupta írja:

Parlamentari magánkezdeményezésből törvénytervezet készült a csatolt területeken lakók állampolgárságának felülvizsgálata árá vonatkozóan. A tervezet nem méltatja figyelemre a jogerősen összeállított listákat, sem a bírósági határozatokat s tisztítóúton akarja átengedni mindazokat, akik az 1924. évi állampolgársági törvény alapján már nyerték jogukat. A jogerősen szerzett állampolgárság közigazgatási tisztviselők és rendőrtisztek tesszésére lesz bízva, akik a tervezet szerint jelentést kell tenniük a belügyminiszternek minden gyanúról, amely bárki ellen fenforog. Ami még súlyosabb: a tervezet szerint minden állampolgár feljelentést tehet „gyanu“ miatt s a belügyminiszternek joga lesz saját hatáskörében is megsemmisíteni a kiadott állampolgársági bizonyítványokat. A tervezet nem komoly, kellemetlen éle van és önkényeskedésre ad alkalmat. Ezt állapította meg a tervezetről egyébként a parlament törvényelőkészítő bizottsága is Ionescu-Dolj elnöke alatt. Ily tervezet készült, ha a bölcs mérlegelést elfogultság irányítja. Ha megtörtént, hogy egyes idegenek visszaélés úján kerültek az állampolgárok listájába, van törvényes mód az így nyert jog megsemmisítésére. Ettől azonban az összes állampolgárok üldözéséig sok van. A parlament csak lényeges módosítások után fogadhatja el a javaslatot.

A cluj-i kereskedelmi kamara akciója a repülőbélyegügyben.

A cluj-i kereskedelmi és iparkamara beadványt intézett a légügyi minisztériumhoz és azt kérte, hogy a számolócédlákat, naptárakat, valamint a hasonló apró reklámyomtatványokat mentesítse a minisztérium a repülőbélyeg-illeték alól.

GOROMBA FRATER.

A forgalmas kávéház egyik bridasnégyesében állandó partner egy gorombaságairól ismert és retteggett játékos. A minap megint valami gorombaságot mondott, mire a sértett fél hallgatott és csak néhány perc múlva kérdezte meg:

— Ki tudja, mi az a lőcs?

A goromba ur sietve magyarázni kezdte, hogy a lőcs ez meg ez.

— Közömbös, — szölt a sértett — tudtam, hogy csak egy ilyen paraszttól kell megkérdezni.

Általános az elégedetlenség az egészségügyi taxakivetések ellen

Ismeretes, hogy az egészségügyi törvény végrehajtási utasítása minden vállalatra állandó, évenként fizetendő egészségügyi taxát is állapított meg és pedig az üzletbér értéke után, a vállalatok tárgya szerint váltakozóan 1—3 százalékot.

Most, a törvény alkalmazásával tűnt ki, hogy az váratlanul súlyos terheket jelent a vállalatokra.

Ismeretes ugyanis, hogy nagyon sok vállalat üzletbérét a legutóbbi időben a pénzügyi hatóságok megállapítása szerint: lényegesen felemelték és emiatt ma már az egészségügyi taxa is nagy összegeket jelent. Egy másik sérelem, hogy a taxák ki-

vetése elleni felelőzések egy egészen új fórum elé kerülnek, olyan bizottság elé, amelynek tagjait az egészségügyi miniszter nevezi ki.

Érthető így, hogy az elmúlt héten a vállalatok nevében a pénzügyminiszter előtt delegáció jelent meg és azt kérte, hogy

a kincstár az üzletbér értéket a valódi üzletbérnek megfelelően szállítsa le.

Ugyanaz a bizottság az egészségügyi minisztériumban is járt, ahol azt kérte, hogy a miniszter az egészségügyi taxát: redukálja olyan összegre, hogy az elviselhető legyen.

A finom angol szövet behozatala mellett foglaltak állást a magyarországi szabók

A magyarországi Szabómesterek Országos Szövetsége rendkívüli ülést tartott, amelynek egyetlen tárgya az angol szövetbehozatali kontingens felemelése volt.

Faragó Géza elnöki megnyitója után Vágó Jenő igazgató fejtette ki a szabóiparosok álláspontját a kérdésben. A kormányzatnak, valahányszor az angol szövetkontingens felemelését kéri, mindannyiszor az az álláspontja, hogy dolgozzanak fel a szabók belföldi szövetet. A szabóiparos nem is beszél le onna vevőjét a belföldi szövetről, az igazság azonban az, hogy a vevő ragaszkodik az angol szövetekhez. Magyarországon már beidegződött az angol szövet tisztelete. Ha pedig a kormány mégis arra az álláspontra helyezkedik, hogy nem emeli fel a kontingenst, akkor ne engedjen be egyetlen egy centi angol szövetet sem, mert így legalább mindegyik szabóiparos egyforma feltételekkel indul a versenybe. Valóban nincs értelme a négy-ötshilinges angol szöveteket behozni, mert annál jobbat tudnak termelni a magyarországi gyárak.

Müller Antal országgyűlési képviselő fejtette ki ezután, hogy a háború után alakult ki az az egészségtelen gazdasági felfogás, amely önellátás-

ra törekszik. A magyarországi textilipar valóban hatalmasat fejlődött, de nem mondhatja, hogy versenyezni tudna az angol textiliparral. Nem szabad az import elől elzárkózni, mert ezzel bezárul a magyarországi export elől is a külföldi piac. Az államnak sem érdeke, hogy elzárkózzák az import elől, hiszen ezáltal adók és vámok formájában jelentős jövedelemtől esne el.

Fel szólalt Uetty Béla országgyűlési képviselő is, aki azt hangoztatta, hogy az igények erőszakos leszorítása ellentétben áll a gazdasági érdekekkel. Idegenforgalmi érdek is lenne az angol szövetkontingens felemelése, mert hiszen az a külföldi, aki Magyarországon nem tud angol szövetből ruhát csináltatni, elmegy Bécsbe és odaviszi a pénzét. Az állam 13.000 font valuta kiadását akarja megtakarítani, de ugyanakkor egzisztenciáik százait veszélyezteti.

A gyűlés végül elfogadta Vágó Jenő határozati javaslatát, amelyben a jelenlegi 13.000 fontot kitevő kontingensnek 32.000 fontra való felemelését, valamint a mai beosztási rendszer megváltoztatását kéri.

Két hét alatt háromszor emelték árait az angol gyapjuszövetgyárak.

Londonból jelentik: Az elmúlt héten a londoni gyauaukcion az összes gyapjufajták ára átlagban 15 százalékkal emelkedett. A gyapjuszövetgyárak ezt természetesen azonnal eszkomptáltak és az elmúlt hét alatt immár háromszor is emelték árait. A gyapjudrágulás kifejezésre fog jutni a posztógyáraknak a téli szezonra készített áruinál is.

Egyelőre azonban belföldön még a tavaszi árak szállítása és az utánrendelések gyűjtése folyik.

Felöltő anyagokban ismét a bőrberri fog dominálni. Ruhaszöveteknél a kamarnanyagok az eddiginél szélesebb csikozással, némi színes effektivel készülnek, a seviot anyagok, amelyeknek forgalma továbbra is erősen emelkedik, az eddiginél változatosabb és élénkebb színárnyalatokban készülnek.

VESZEDELEM.

— Barátom, magának torokgyulladás van.
— Rémes, ép egy celluloidgallér van rajtam.

Hatalmas összegű adóbírságot vetnek ki egy timişoara-i szücsmesterre.

A pénzügyigazgatóság Tickmann Mendel timişoara-i szücs ellen adóvizsgálatot rendelt el. Tickmann, mint kisiparos, az adózás tekintetében a patenta fixába volt besorozva, időközben azonban a kincstár tudomására jutott, hogy nemcsak iparos, hanem exportőr is. 1934 óta ugyanis nagyarányú kivitt bonyolított le Csehszlovákiával és Magyarországgal. Az adóvizsgálat során megállapították, hogy a szücsmester negyvenötmillió értékű szőrme és prémrut exportált. A pénzügyigazgatóság erre engedélyt kért az ügyészségtől, hogy a pénzügyterekben, melyekkel Tickmann dolgozott, megállapítsa ennek átutalását és forgalmi adatait. Ily módon megkapja a pénzügyigazgatóság a bankoknak Tickmannra vonatkozó könyvkivonatát. Most készítik az adókivágási iratokat. Hír szerint hatalmas összegű adóbírságot vetnek ki Tickmann Mendelre.

Megszüntették, de újra életbe akarják léptetni Cluj-on az ármaximálást.

Az utóbbi hetek gabona és állatárainak rohamos emelkedése Cluj város időközi bizottságát az előrendű közszükségleti cikkek maximálásának a feloldására indította. Az időközi bizottság a határolt árak feloldása és a szabadverseny révén az árak csökkentését remélte. Ez azonban nem következett be. A legmagasabb árak felfüggesztése után az elsőrendű közszükségleti cikkek, a kenyér, liszt és húsarak egyik napról a másikra feltűnő áremelkedésen mennek át, a város időközi bizottsága erre elhatározta, hogy a további árdragulás megakadályozása érdekében újra életbe lépteti az ármaximálást.

DIAGNÓZIS.

— Hallod-e, hogy csikorog a hó a lábunk alatt?
— Biztosan nincs még kifizelve.

Megfelelő bélyeg típus hiánya esetén nem vehető fel bírságjegyzőkönyv.

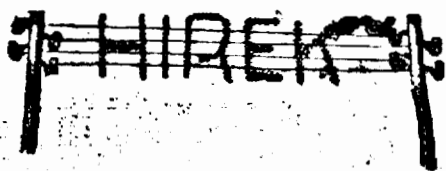
Az elmúlt hetekben kifogyott Cluj-on a 2 leles számlabélyeg. A helyi pénzügyigazgatóság ez ügyben utasítást kért a minisztériumtól és sürgette a bélyeg típus utánpótlását. A minisztérium most arról értesítette a pénzügyigazgatóságot, hogy a megfelelő bélyeg típus hiánya esetén a címen nem vehető fel bírságjegyzőkönyv.

KRITIKUS ALLAPOT.

— Jaj, doktor ur, nagyon legyengült szegény bátyám. Már a szomszédokat kell neki megkérni, hogy verjék el helyette a feleségét.

Tavasza működésbe helyezik a cluj-i enyvgyárat.

Az Erdélyi Simon Enyvgyár Rt. cluj-i vállalat körülbelül egy év óta szünetelteti működését. A gyár épületét és gépi berendezését most megvásárolta Löwinger Emil, aki ez év tavaszán működésbe akarja helyezni a gyárat.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félvre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félvre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:
Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves költésnél árcsökkentés.

A RÉGI MUNKASBIZTOSÍTÓPÉNZTÁRI TARTOZÁSOKAT 90 SZÁZÁLEKBAN ÁLLAMI KÖTVÉNNYEL LEHET FIZETNI.
Az arad-i munkásbiztosító pénztár igazgatósága közli, hogy a bucureşti-i vezérigazgatóság az 1936 december 20-án megtartott közgyűlési határozatnak megfelelően megengedte, hogy az összes régi tartozások, amelyek 1933 április 8-ig keletkeztek 1937 április 1-ig 90 százalékból az ugyanevezett 1934-es Inzestrare kölcsönkötvényekkel, 10 százalékból pedig készpénzzel egyenlíthetők ki. Ugyancsak 1937 április 1-ig pótolhatók a carnetek bélyeghiányai is. A hiányok pótlása esetén a kiszabott büntetéseknek csak 5 százaléka egyenlítendő ki, míg a büntetés 95 százaléka hivatalból töröltenek.

Uj árfolyamok a nemzetközi vasúti forgalom lebonyolításánál. Február elsejétől kezdődőleg az államvasutak a nemzetközi vasúti forgalom lebonyolításánál a következő árfolyamokat számítja: Holland forint 77.70, drachma 1.20, dinár 3.10, német márka 39.90, belga frank 23.70, pengő 27.80, dán korona 31.35, török font 111.95, angol font 701.10, pezeta 19.50, olasz líra 7.45, papír dollár 142.80, arany dollár 175.30, norvég korona 34.85, francia frank 6.65, cseh korona 4.95, léva 1.30, svéd korona 26.25, polszinai font 699.70, zloty 26.85, osztrák schilling 27.80, svájci frank 32.55, aranyfrank 32.60.

DER DIPLOMAT

„Wie sind Ihre politischen Ansichten?”
„Das hängt ganz davon ab, mit wem ich spreche!”

Nem fizetnek forgalmi adót a husiparosok az általuk feldolgozott husárak után

Elvi jelentőségű döntést hozott a tárgyaló-műhelyi tábla

Elvi jelentőségű határozatot hozott a tárgyaló-műhelyi táblai ítélőtanács több mészáros felfolyamodása alapján. Az elmúlt évben ugyanis valamennyi helyi mészáros ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel a pénzügyi közegek, azon a címen, hogy a mészárosok és hentesek az általuk levágott állatok és azok hentesáruinak feldolgozott húsá után nem fizettek forgalmi adót és nem vezettek forgalmi könyveket. A mészárosok és hentesek egy része felelősséggel élt a Kihágási jegyzőkönyv ellen és igazolta, hogy a forgalmi adóról szóló törvény 9-ik paragrafusa alapján számukra forgalmi adómentesség jár. Nemcsak az állatbőrök, de egyéb ipari készítmények:

mindentemű hentesáru, szalonna, kolbász stb. után sem tartoznak forgalmi adót fizetni és forgalmi kimutatást vezetni. A törvényszék annakidején a felelősséget elutasította, de most az ítélőtábla kimondotta, hogy

azok a mészárosok és hentesek, akik 153 ezer leien aluli jövedelem után vannak állami adóval megterhelve, forgalmi adót fizetni nem kötelesek a teljes mentességet élveznek mindennemű készítményeik után, amelyeket iparuk gyakorlatával kapcsolatosan forgalomba hoznak.

A táblai elvi döntés érthetően nagy örömet kelt érdeklő husiparosok körében.

BALESET.

— Szörnyű pechem van.
— Mi történt?
— A villamoson benyúltam egy pasas zsebébe és a gazember lehústa az ujjamról a jeggyűrűmet.

Utazási kedvezmény a lipcsei vásárra menőknek. Az államvasutak vezérigazgatósága utas- és áruszállítási kedvezményt biztosít a lipcsei árumintavásárra utazó közönség, illetve a kiállítás végett Lipcsébe küldött áruk számára. Február huszonegyedikétől és március nyolcadikát között a személy-díjszabásnál a román államvasutak területén 50 százalékos kedvezményt engedélyeznek a vásár látogatóinak akkor is, ha az illető külföldi, aki más országból Románia-n keresztül utazik Lipcsébe. A kedvezményt csak a visszautazásnál lehet érvényesíteni. A kiállított áruk számára 75 százalékos kedvezményt biztosít a vasút.

JARVANY.

Prots és neje hangversenyre mennek. Az első szám után Prots felkel és hangosan így szól:
— Rémes, Adolf, nem vetted észre, milyen rossz itt az akusztika?
Prots vállat von:
— En nem érzem, náthás vagyok.

VERSENGES.

— Az én papám házat épített és egy nagy kupola lett rajta.
— Az semmi. Az enyém is épített egy házat és egy még nagyobb jelzőlámpácskán lett rajta.

Lejárt az adóvallomások benyújtásának határideje. Az arad-i pénzügyigazgatóságon működő kerületi adóhivataloknál élenk forgalom volt az utóbbi napokban. A kereskedők, iparosok és szabadfoglalkozásuk nyújtották be adóvallomásukat, azonban még mindig nagy azoknak száma, akik nem adták be adóvallomásukat. Mivel a pénzügyminisztérium nem hosszabbította meg a benyújtási határidőt, február elsejétől kezdve a pénzügyi közegek szigorú ellenőrzést végeznek a városban a bírságot alkalmazzák azokkal szemben, akik elmulasztották benyújtani az adóvallomásukat.

ÖSZINTE.

— Addig, míg nem jön az igazi, nem megyek férjhez.
— És ki lesz az igazi?
— Aki feleségül vesz.

IGAZOLT DIAGNÓZIS.

— Kérem uram, az ön hajkullása a bacillusoktól van.
— Mindjárt sejtettem, doktor ur, tegnap is találtam kettőt.

Szerelem kaptafára...

Írta: BOROSS ELEMÉR

A földszinten, a széles kőfolyosó alatt, egy szobakonyhában lakott Vancsurák és neje. Azaz, hogy csak a szobában laktak ők, mert a konyhában volt a műhely, az ajtóra kiszegelt, törött tábla szerint cipészműhely, de a ház népe csak így hívta őket: a suszterék. Vancsurák ezért nagyon haragudott a házra, ő többnek, sokkal többnek tartotta magát, mint amilyen az az otromba szó, suszter, kifejez. A háznak azonban semmi érveke nem volt Vancsurák különleges művészetéhez, beadták hozzá a kúdtalpas cugocipőket, meg bakancsokat sarkalni, flekelni, vagy stoppolni és ebből élt Vancsurák.

És ebből álmódzott. Finom női lábbelikről ezüstcsatos selyempipőkről, amelyeknek csak a kaptafát megfaragni olyan nagy munka, de olyan nagy, mint...

A hasonlatot már nem tudta megfaragni. De mink is. O finom női lábbeliket akart csinálni, ehhez értett, ez volt az ő költészete, amelyet azonban senki nem méltányolt.

Még a felesége se. És ez nem is volt csoda. A ház Vancsurákéja és Vancsurák Róziája nagy csámpos férficipőket hordott, de ez a többes szám azt jelentette, hogy összesen kettőt, egyet a bal lábán és egyet a jobb lábán, ezt is csak azóta, amikor a házmeester a nyakukon hagyta, mert — mint mondogta — „a kisujjánál szorít, a sarkánál meg törös!”

Vancsurák azóta haragot tartott a házmeesterrel, de a felesége lábával is, mert ha ránézett Róza lábára, észbe jutott a házmeester megrendelt galácipője, amely pedig már rég nem emlékeztetett a galácra, olyan lejárt, kistrapált és rongyos volt.

— Csináljon már nekem egy cipőt, hiszen elvesz ebben a méltán nagy cipőben a lábam! — Van-

csurák akkor letette a díkcset, ránézett az asztalra és csak úgy, a vállán átdobva a szavakat, felelt neki:

— Nem ilyen láb kell az olyan cipőhöz, amit Vancsurák tud!

És maradt minden a régi. Vancsurák és a házmeester visszahagyott cipőben és Vancsurák a fene nagy szomorúságában.

Hátba még kinézett a konyhaajtó magas ablakán, amely fölött húzódott el az emelet folyosója. A széles gangot merzelen gipsznő tartotta a hátán, de úgy, hogy a lába ép a konyhaablak fölött lógott. És micsoda lábak voltak ezek! Micsoda lábfejevonalak! Nem látott ilyeneket még a belvárosi mester kaptafáján se, pedig az csak értett a kaptafához. Egyszer, mikor ép a Reszeginek, az asztalosnak negyvenhatos cipőn kellett új fleket tennie a bityók mellé, fölnevet: a gangra, meglátta a gipsznő lábait, odavágta a Reszegi cipőt és elment hazulról. Kapuzásig nem ment haza, amikor is csak azért, mert nem akarta a házmeester vagyonát szaporítani a kapupénzzel.

Még szerencse, hogy Reszegi közben elvitte a félleg kész munkát: darabokra vágdalja, ha még ott találja. Mert a gipsznő lábai bizony még ott voltak, sőt, ilyenkor este, az udvari gázlámpa részlete fényében még jobban kirajzolták a szémele és a finom vonalakat.

És a nagy tragédiát. Hogy öneki ilyen csámpos férfilábakra kell dolgoznia, mikor ő finom női lábbelikről álmódzik.

A Bergeréknél, a szobafestőnél lakott egy albérli. Valami színháznál volt alkalmazva, hogy micsoda, azt nem tudta Vancsurák, ő csak azt tudta, hogy Barlanghy ur — így hívták az albérli — hordja a ház egyetlen uri cipőt, ennek a nyirkosát még a második emeletről is meghallotta, éjjel álmából is felébredt, ha ez a cipő lépkedett haza. Mindig sóvárgott, hogy ezt a cipőt egyszer közel-

ről láthassa és egyszer ez a vágya teljesült is. Barlanghy ur személyesen hozta le hozzá a finom cipőt.

— Sarkalni kell ezt a cipőt — mondta Barlanghy ur, — hát minek vigyem máshová, amikor itt a házban is van suszter.

Az utolsó szó Vancsurák hátába nyilalt, de nyílt egyet és átvette a munkát. Amíg rakta egymás fölé a bőrflekket, huszszor, harmincszor is kivette a térdező alól, hogy megcsodálja a prima munkát.

Barlanghy ur másnap lejött a cipőért és ezt mondta:

— Nézze, Vancsurák ur, nekem most nincs pénzem, de adok magának egy színházjegyet.

Vancsurák és a kifőtt krampli, szedte ki a gözölő fazékból, most meglötyögtette a fazekat, a kiömlő forró víz olyan gözbe sisergette a kályhát, hogy még látszott ki más a nagy füst alatt, mint a házmeester két trampli cipője. De a hangját nem fedte el se gőz, se a sietérség, az átszűrött minden, ahogy kiabált:

— Nekünk nem kell színház! Abból nem lehet enni!

Vancsurák azonban sokkal egyszerűbben fejezte ki magát:

— Ha nincs pénz, nincs cipő!

— Nézze, Vancsurák ur, én csak jót akarok magának. Maga talán még soha nem volt színházban. Pedig ott láthat csak igaz lábformákat. Ha jó cipész — így mondta, cipész, nem suszter — akar lenni, akkor magának látnia kell. Ha maga el akar menni a színházba, akkor csak a karzatra mehet, mert magának többre nem telik, ez a jegy pedig a hatodik sorba szól, onnan pedig úgy láthatja a lábakat, mint most a... nagyságos asszonyét.

Mind a két embert meghódította Barlanghy ur. Vancsurákot a cipéssel, Vancsurákékat a nagy-

Megjelent a pénzügyminiszterium rendelete az adóvallomásokra vonatkozólag

Mint értesülünk, a pénzügyminiszterium rendelete értelmében az új pénzügyi esztendőre az egyenes adót fizetők február havában adóvallomást kötelesek tenni. Adóvallomás tételére kötelesek a következők:

1. Kisiparosok, akiket 1934-ben soroztak be a patenta fixába és beosztásuk március 31-én lejár.
2. Azok a kereskedők és iparosok, akiknek adóját évente állapítják meg, valamint a részvénytársaságok, de ezek április hó végéig adhatják be adóvallomásaikat.

3. A szabadfoglalkozásúak.

4. Ingatlan tulajdonosok és szállodások, valamint azok, akik albérlésbe adnak butorozott vagy butorozatlan szobákat.

5. Egyéni cégek és társulatok, amelyek egy vagy több fizetett alkalmazottat tartanak. Április 1-ől május 15-ig kötelesek azok az ingatlan tulajdonosok bejelenteni mindazokat a terheket, amely az adókiivetés szempontjából számításba jöhetnek.

Az év folyamán mindazok, akik új üzletet vagy iparvállalatot létesítenek, 10 napon belül kötelesek adóvallomást tenni.

Megszüntetik Timişoara-n a veszteséggel működő városi téglagyárat

Timişoara városa elhatározta, hogy a városi téglagyár nagy deficitjének megszüntetése érdekében a hathatós cselekvés terére lép. A városi téglagyárat vagy újjászervezik, vagy pedig megszüntetik.

A tanács többsége a megszüntetés mellett van

és ez a mód talán a helyesebbik.

Ugyanis a városi téglagyár jelenlegi helyén már azért sem fejthet ki eredményes működést, mert köröskörül a téglabetételéshez alkalmas földet már kihasználta. Nem maradna más hátra, mint a téglagyárat leszerelni, lebontani, másutt újból felépíteni és a gépberendezéseket átvinni. Mindez több millió leibe kerülne, amire a városnak jelenleg nincsen pénze.

De máskülönben sincsen értelme a városi téglagyár fentartásának, mert például jimbolia-i és carpinis-i téglát a helyi piacon olcsóbban lehet vásárolni, mint a városi téglagyár készítményeit. A városi téglagyár hivatalos adminisztrációja is tetemesen emeli az üzemműködést, ezért csak egy eredményes megoldás lehetséges és pedig az, ha a téglagyárat megszüntetik.

Nem iegyöz be külföldi cégeket a bucureşti-i iparkamara

Az utóbbi időkben megsaporodott a fővárosi iparkamaránál bejegyzett kereskedelmi cégek száma. A cégbejegyzések adataiból kitűnik, hogy különösen az idegen alapítású cégek száma növekedett feltűnő módon, vagyis nagyon sok olyan cég-alakulás történt, ahol az alapítók nem román, hanem idegen nemzetiségűek. Ez a tünet komolyan foglalkoztatta a fővárosi kamara vezetőségét és végül is megszorító intézkedés alkalmazásának ötletét vetette fel. A kamara vezetősége ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a már bejegyzett cégekkel szemben alkalmazandó osztályozást kerülni kívánja és ezért elhatározta, hogy a jövőben nem eszközli idegen állampolgá-

rok által alapított cégek bejegyzését.

Az ipar- és kereskedelmi miniszter kérésére a fővárosi kamara a közelmúltban kimutatást készített arról, hogy miképpen oszlanak meg hazai és külföldi alapítás szempontjából a bucureşti-i cégek. A kimutatás adatai szerint 2100 külföldi érdekeltségű különböző cég van a fővárosban. Penescu Kertsch kamarai elnök intézkedésére a bucureşti-i kamara már meg is szüntette a külföldi alapítású cégek bejegyzését.

Ugyancsak érdekes megszorítást alkalmaz a bucureşti-i kereskedelmi és iparkamara a részvénytársaságok részvénytőkéjének szempontjából. Az erre vonatkozó intézkedések tul-szigorúnak bizonyultak és ezért a kamara vezetősége elhatározta, hogy esetről-esetre állapítja meg a minimális alaptőke összegét.

eságos asszonnyal. Vancsurákné úgy vitte be a krumplics fazekat a szobába, mint Ruth a korsót, illetve a házimester totyogó cipőiben. Vancsurák kis hja, hogy nem a gipszlábakat képzelte a fodros szoknya alá.

Este kiöltöztet Vancsurák, Róza még segített is neki, boldogan, mert a „nagyságos asszony” még mindig ott szongott a fülében.

Csodálatos világ tárult meg Vancsurák szeme előtt a színházban. Mennyi finom cipő és micsoda formák! Aranycipők és ezüst cipők, lakk, sevré, bagaria, antilop, szattyán, csodavilág, álom, káprázat. Kidüldött szemmel, előre hajolva maradt Vancsurák a meglevenedetett mesevilág felé.

Támolyogva ment haza a megbabonázott Vancsurák, az ucca csendjében úgy érezte, hogy a sok finom cipő mind mögötte lépked, mint egy hadsereg, amely az ő vezényszavára marsol, egy-kettő, egy-kettő...

Egész éjjel nem aludt, a mellén idérclábak táncoltak, aranycsatos cipőkben, még a vízesborogatást is lerugták, amit Róza rakott Vancsurák mellére, mikor fölriadt a férje hánykódására.

Reggel Bertók, az utkövező adott be az ablakon egy csónaknyi cipőt, hogy nyomja ki Vancsurák a tyukszem helyét.

Szegény Vancsurák. A könnyei hulltak rá a Bertók cipőjére, ki se kellett krétázni a tyukszem helyét, akkora könnyesepp csillogott a teleráncos tehénbőrön, mint egy flekni.

Álmok és ábrándok kergették Vancsurákot, a ténérdek szép cipő a színházban teljesen megzavarta, nem tudott dolgozni, a javítások is elmaradtak a műhelyből, a krumplics is a fazékból. Róza hasztalan sopánkodott:

— Mi lesz ebből? Folyton csak eszi magát...

Egyszer aztán megjelent az angyal. Nem személyesen, Barlanghy urral képviseltette magát, de amint mondott, ebben a mámoros örömhírben Van-

csurák felismerte annak az angyalnak a hangját, aki éjszakánként ott röpökött az ágy felett.

— Hát idehallgasson Vancsurák ur! — mondta az angyal Barlanghy szájából. — Csínáljon a színháznak egy próbapipót. Egy gyönyörű női cipő. Ha eltalálja a formát, maga fogja mindig csinálni azokat a tündérszép cipőket, amiket látott. A gipszláb elkezdett kalimpálni az ablak fölött, valóságos táncra perdült a gipsznő és vele Vancsurák, a boldog ember.

De magához tért és mire öntudatra ébredt, leforrta a rideg valóság. Honnan vegyen elő kaptafát ahhoz a tündérszép formához? Anyagra, strasszos csatra valót még csak összekapar valahogyan, de kinek a lábáról vegyen mértéket, rajzot?

Alkonyatig ült kábultan a csirizes táll előtt. A zeugorodó világosság beárnyékolta a gipsznő lábait. Vancsurák felnézett és meglátta a kivetett utat. Igen, ez lesz a minta, a gipsznő lába ez a tökéletes forma.

Le kéne törni az egyik lábát!... — morfondírozott. — Nem, azt észreveszik! Elég lesz, ha mértéket vesz róla!

Megvárta az estét, a kapuzárást, aztán kiosont az udvarba, a pince mellől elcsente a nagy létrát, nekitámasztotta a falnak és dobogó, bűnöző szívvel fölkapaszkodott a menyorezégba. Róza lent állt a konyhaajtóban és írta a bediktált számokat, fölbámuló arccal, nyálazott ceruzával, hiszen úgy is csorgott a nyála az égő kíváncsiságtól.

Még azon éjjel nekilátott a kaptafa megfarrásának. Le se fektült, meg se állt addig, amíg a kéz cipőt, a tündérszép álmodtól nem mutatta az égnek, a csillagoknak, mert addigra már megint főt ragyogtak a csillagok. De akkor aztán lehuzta a fáradtság, Róza úgy támogatta be az ágyba, mint a nyavalyatörő embert.

Hajnaira furcsa zaj patlinozta szét a szem-

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunitate cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámkig esedékesek:

Grupa I. Csoportban v. l. Vilhelm özv. Knieszer Vilmosné 879.

Grupa II. Csoportban v. l. Mauritiu özv. Fischer Mórné 959, v. l. Mihai özv. Burza Mihályné 260-ig.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorul membrul decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 956 Iosif Müller József, 957 v. l. Vilhelm özv. Valet Vilmosné, 958 Ecaterina Abfal Katalin.

In Grupa B) Csoportban 951 v. l. Gaspar özv. Mészáros Gáspárné, 953 a. l. Iosif Werdinger Józsefné.

24.000 lei temetkezési segély egy hét alatt.

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja múlt hét folyamán Abfal Ignácnek néhai édesanyja után 12000 leit, Valet Gyulának néhai édes anyja után 12000 leit, összesen 24.000 leit fizetett ki temetkezési segélyként. Mindkét kedvezményezett levelet intézett a csoporthoz, megköszönve a segélyösszeg gyorsan és akadály nélkül történt kiutalását.

pillait. Mintha valaki felhuzta volna a tündérszép cipőt és táncolt volna benne. Felugrott Vancsurák az ágyban, odanézett, ahonnan a zajt hallotta és... hanyatt esett. Vancsurákné, a Róza ugrált a cipőben, elől fogta a szoknyáját és még danolt is hozzá.

Kirohant Vancsurák a konyhába és megragadta Róza lábát.

— Mit csináltál te? Hogyan ment föl neked ez a cipő?

Vancsurákné visszakapta a lábát, ráállt a cipőre, mint a naccságak a próbánál.

— Ugy, hogy éppen passzent. Mintha csak nekem szabta volna!

Vancsurák előbb rémülten, majd egyre megkönnyebbülten tapogatta a cipőt, benne a Róza lábát és a végén úgy elbőgte magát, mint inaskorában, a majszttram pofonai után.

— Hát ilyen lábad van neked Róza? Hát olyan lábad van neked, mint a gipsznőnek, Róza? Hát hogy én ezt soha nem tudtam?

Róza odament a tornyos tűkörhöz és ott, benne a fonsorban nézve farkasszemet a megtérült Vancsurákkal, mondta ki, két sóhaj között, a megtálatl okosságot:

— Mert ilyenek maguk mind. Mindegyik szuszter csak a más lábát ismeri, a magáét, ami az övé, azt nem.

Aztán jött Barlanghy. Bevitte Vancsurákot a cipővel a színházba, ahol gyűltek-gyülekeztek a tündérek a nagy csodára, Vancsurák mesebeli cipőjéhez.

Ha megkérdezték, honnan vette ezt a gyönyörű formát, meghuzta Vancsurák a mellénye alját, fölívagta a fejét és valósággal énekelte:

— A feleségem lábáról!

Es mosl látta csak, hogy a ténérdek láb között egy se olyan szép, mint a Rózáé.